Aksjeselskapet Thomas
Heftyesgate Nr 54
c/o Oslo og Omegn Boligforvalt
Boks 4301 Oslo
0402 Oslo

Innhold

Side

Nyheter og endringer

Viser hva som er nytt eller endret i forsikringene 3

Forsikringsoversikt

Viser oversikt over forsikringene 5

Forsikringsbevis

Viser hva eller hvem som er forsikret - og hva som dekkes og ikke dekkes

- Bygning 7
- Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede må gjøre for å forebygge skade 13

Fellesdekninger og Generelle vilkår

Viser dekninger og vilkår som gjelder flere forsikringer 17

Erstatningsregler

Viser kriterier for utbetaling og hvordan erstatningen beregnes 25

NYHETER OG ENDRINGER

FORSIKRINGSNUMMER **78195393** UTSTEDT **10.12.2018**

Her finner du informasjon om de endringer som er gjort i forsikringene siden sist.

Trafikkforsikringsavgift til staten
Forsikringsselskapene er pålagt å kreve inn trafikkforsikringsavgift til staten.
Dette gjelder ikke 0-utslippskjøretøyer.
Trafikkforsikringsavgiften følger ansvarsforsikringen for kjøretøy, og du betaler for den perioden kjøretøy er registert.

Automatisk opphør av forsikring på registerte kjøretøy med ansvarsforsikring
Motorvognforsikringen på registerte kjøretøy med ansvarsforsikring opphører automatisk ved salg, vraking, tyveri og avregistrering.

Krig og alvorlige uroligheter
Unntaket for dekning ved deltakelse i krig vil gjelde uansett om krigsdeltakelsen er godkjent av norske myndigheter eller ikke.

Informasjon om behandling av personopplysninger
I forbindelse med innføring av ny personopplysningslov er det gitt informasjon om behandling av personopplysninger

Bygning/Eiendeler/Driftstap

Indeksregulering 2019
Hvert år reguleres verdien av bygninger og maskiner i takt med prisutviklingen i samfunnet. Justeringen er lik i alle selskaper. Indeksreguleringen fra 01.01.2019 er:
- Bygninger 3,7 %
- Maskin og løsøre i næringslivet 2,0 %
- Varer 2,4 %

Prisøkning som følge av indeksregulering kommer i tillegg til eventuelle prisøkninger for den enkelte forsikring.

Bygning næringsliv (Heldekning)
Vi har innført nytt unntak for skader som følge av feil på utført arbeid av håndverker/entreprenør eller skader som følge av materialfeil. Det presiseres at vi dekker slike følgeskader når skaden leder til brann eller lekkasje fra rør og tilknyttet VVS-utstyr.

Bygning næringsliv (Heldekning) og Boligsammenslutning
Ved skade som helt eller delvis skyldes snø-/istyngde og/eller ras av snø eller is fra bygning, samt snøpress, er egenandel kr 50 000. Om egenandel for heldekning er høyere enn kr 50 000, er egenandel lik som for heldekning.

I forbindelse med myndighetenes innføring av forbudet mot bruk av fossilt brennstoff til oppvarming av bygg, som vil gjelde fra 2020, innfører vi unntak for erstatning av tank for fossilt brennstoff som er omfattet av forbudet.

Boligsammenslutning
Vi presiserer at forsikringen dekker følgeskadene på bygning etter feil utført av godkjent/autorisert håndverker, inntil 10 millioner og konstatert innen 10 år etter at arbeidet er utført. Vi dekker ikke utbedring av selve feilen/mangelen. Skaden skal være konstatert mens kunden er forsikret i Gjensidige.

Boligsammenslutning, for kunder som har valgt utvidelsen for skadedyr
Vi dekker bekjempelse av skjeggkre. Bekjempelsen skjer med én innledende befaring og veiledning fra Norsk Hussopp sin tekniker, til en representant utpekt av boligselskapet. Deretter gis det tilgang på materiell for boligselskapet til egeninnsats, samt veiledning på servicetelefon fra skadedyrfirma, i inntil to år etter skademelding når avtalen er aktiv.

Prosjekt årsforsikring (Heldekning)
Ved skade som helt eller delvis skyldes snø-/istyngde og/eller ras av snø eller is fra bygning, samt snøpress, er egenandel kr 50 000. Om egenandel for heldekning er høyere enn kr 50 000, er egenandel lik som for heldekning.

Eiendeler
Vi innfører unntak for kryptovaluta.

Eiendeler/installasjoner ute (Heldekning)
Ved skade som helt eller delvis skyldes snø-/istyngde og/eller ras av snø eller is fra bygning, samt snøpress, er egenandel kr 50 000. Om egenandel for heldekning er høyere enn kr 50 000, er egenandel lik som for heldekning.

Driftstap (Heldekning)
For skader som er forårsaket av design-, material-, dimensjonerings- eller konstruksjonsfeil, korrosjon, slitasje eller feil montering/utførelse, økes fradraget i driftstapserstatningen fra 10 % til 30 %.

Vi unntar forlenget reparasjons-/gjenannskaffelsestid på grunn av forhold sikrede har råderett over.

Vi innfører unntak for kryptovaluta.

Endringer i sikkerhetsforskrifter
"Sikkerhetsforskrift for alarm- og slokkeanlegg" har endret navn til "Sikkerhetsforskrift for brannalarm- og slokkeanlegg" og vil gjelde dersom brannalarm- eller slokkeanlegg er enten påkrevd eller montert, eller det er gitt rabatt for.
Krav til brannslokkingsutstyr i driftsbygning er innført for alle landbrukskunder.

Gjensidige

FORSIKRINGSOVERSIKT

Fornyelse

Aksjeselskapet Thomas
Heftyesgate Nr 54
c/o Oslo og Omegn Boligforvalt
Boks 4301 Oslo
0402 Oslo

Forsikringsnummer	78195393
Kundenummer	60924647922
Gjelder fra	13.01.2019
Hovedforfall	13.01
Betalingsterminer	13.01
Utstedt	10.12.2018

Forsikring for boligsammenslutning

	2019 (kr)
Bygning - Thomas Heftyes gate 54 A, 0267 Oslo	**95 343**
Pris	**95 343**

Forsikringen er solgt via Stor Oslo Assuranse AS som har godtgjørelse for formidlingen. Dette påvirker likevel ikke prisen du betaler. Mer informasjon finner du på gjensidige.no/dinbedrift.

Stor Oslo Assuranse AS, Konghellegata 3, 0569 Oslo

Din Rådgiver er
Teodor Glomnes Johansen - direkte telefon
23 35 82 69

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER **78195393** UTSTEDT **10.12.2018**

Bygning

Fornyelse gjelder fra 13.01.2019

Hva er forsikret	Forsikringssum	Egenandel
Forsikringssted Adresse er angitt under den enkelte bygning		
Bygning 1, Byggeår: 1923 Virksomhet: Boligsameie , Anvendelse: Bolighus m/over 4 boenheter Thomas Heftyes gate 54 A 0267 Oslo Antall boenheter:20 Tyverisikring, beskyttelsesklasse B0		
- Bruttoareal 2780 kvm - fullverdigrunnlag 97 814 775 inkl. merverdiavgift	Fullverdi	
- Påbygg og nybygg i forsikringsåret	19 562 955	
- Vedlikeholdsutstyr og motorredskaper	300 000	
- Uteområde - hageanlegg	100 000	
- Påbud fra offentlig myndighet	10 000 000	
- Riving og rydding	48 907 387	
- Husleietap og tap av egne lokaler i inntil 36 måneder	19 562 955	
- Antenneanlegg	50 000	

Pris: kr 95 343

Forsikringsattest er utstedt til
Handelsbanken Avd Skøyen Karenslyst Allé 9 0278 Oslo
Skue Sparebank Geilovegen 34 3580 Geilo

Forsikringen dekker

Heldekning		10 000
.		
Naturskade		8 000
Huseieransvar	10 000 000	6 000
Rettshjelp	400 000	Se del 4
Styreansvar	10 000 000	
Lovbestemt yrkesskade-/sykdom for tilfeldige, ikke fast ansatte arbeidstakere	Iflg. loven	

Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede må gjøre for å forebygge skader - se til slutt i forsikringsbeviset
Dersom dette ikke overholdes, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8 og § 4-11
Sikrede er personer som utfører arbeid av ledende art, og andre som har en selvstendig stilling innen boligsammenslutningen

Ansvarsbegrensninger
Sikrede må varsle Gjensidige
- hvis bygningens verdi øker etter om- eller påbygging
- hvis bygningen benyttes til annet formål enn avtalt
- hvis bygningen fraflyttes. For fraflyttet bygning dekkes kun brann, naturskade og huseieransvar dersom dette er avtalt

Ellers kan retten til erstatning helt eller delvis falle bort (forsikringsavtaleloven § 4-6).
Sikrede må også varsle Gjensidige
- hvis sikkerhetstiltakene endres

Ellers kan erstatningen reduseres forholdsmessig - ut fra forholdet mellom avtalt og riktig pris (forsikringsavtaleloven § 4-7).

Frist for å melde skade
Skade/krav skal meldes til Gjensidige innen ett år etter at forsikrede / den som har rett til erstatningen, fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Ellers kan retten til erstatning falle bort.

Klagemuligheter
Dersom det er noe du ikke er fornøyd med, kan du kontakte
- Gjensidiges Kundeombud
- Finansklagenemnda

Rabatt er gitt for følgende sikkerhetstiltak	- kr	1 743
- FG-godkjent automatisk brannalarmanlegg som dekker fellesarealer i bygningen.Alarmkrav kun i fellesareal., bygning 1.		
Pris etter rabatter	kr	**95 343**
Herav naturskade	kr	6 847

Bygning

	Dekkes	Dekkes ikke
Hvem forsikringen gjelder for (sikrede)?	- Forsikringstaker - Innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i eiendommen - Innehaver av borett for den enkelte leilighet anses som sikret ved bruk av husleietapsdekningen	
Hvor gjelder forsikringen?	- På forsikringsstedet - I Norge for naturskadeforsikring - I Norden med inntil kr 2 000 000 for ting som midlertidig er borte fra forsikringsstedet	- Transport utenfor forsikringsstedet - Ting på bygge- og anleggsplass
Hva er forsikret?	- **Ting nevnt foran i forsikringsbeviset** - **Bygning** med tilhørende innvendige overflater og fastmonterte innredninger, begrenset av bygningens yttertak, yttervegger, bunnsåle, grunnmur og bygningsfundamenter - **Ledninger og løse/faste styringsenheter** for utstyr som fører elektrisitet, signaler, gass eller væske, installasjoner som VVS (varme, ventilasjon og sanitær), fyrkjel til drift av bygning, installasjoner for romsbelysning, heiser, rulletrapper, sprinkleranlegg, varslingsanlegg, solavskjerming, integrerte hvitevarer, avtrekk til ventilasjon for kjøkken i restaurant/kafe - **Utvendige ledninger med tilknyttet utstyr** som fører elektrisitet, signaler, gass eller væske til eller fra bygning fram til tilknytningspunkt til offentlig ledning/egen brønn/tank/kum/reservoar/ spredeledning. Som tilknyttet utstyr regnes også tank/kum, varmekabler i adkomstveier til bygningen og antenneanlegg - **Bygningsmessige investeringer** i forsikringsåret	- Utstyr og installasjoner til bruk for produksjons- eller næringsvirksomhet - Vanningsanlegg, skyggegardiner, utstyr og installasjoner for oppvarming i veksthus - Ventilasjonsanlegg som er montert for produksjon - Ledninger og maskiner for kjøle- og fryseanlegg - Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som hovedsakelig betjener produksjons- eller næringsutstyr - Tank og fyrkjel for mineralolje til oppvarming av bygninger, med mindre bygningen er omfattet av unntaket i FOR-2018-06-28-1060 § 2 - Brønn eller borhull - Utvendige ledninger som benyttes til transport av varer - Sprede- eller infiltrasjonsledninger og spredegrøfter - Utendørs svømmebasseng - Kunstnerisk utsmykking (bygningsintegrert, signert utsmykking av bygningen foretatt av kunstner) - Antikvarisk merverdi (anskaffelse av annen antikvarisk bygning eller anskaffelse av antikvariske deler for restaurering av skadde partier)
	- **Prisstigning etter skade** - **Riving, rydding,** lagring, bortkjøring og destruksjon av verdiløse rester - **Påbud fra offentlig myndighet** - **Husleietap og nedgang av husleieinntekter** for egne lokaler som er ubeboelige og må fraflyttes, inkludert økt vannavgift som følge av den erstatningsmessige skaden. - **Løst utstyr og motorredskaper** til vedlikehold av bygning og uteområde. Tyveri ute er dekket med inntil kr 30 000. - **Uteområde - hageanlegg** på egen tomt, inkludert veier, parkeringsplasser, plener, gjerder, porter, bommer, flaggstenger, lekeapparater, utvendig belysning, elektriske anlegg, nedgravde søppelanlegg og utvendig vannbasseng med tilknyttede rør. Dekker skade som er erstatningsmessig i henhold til dekningsomfanget for bygning.	- Motorvogn og arbeidsmaskin som er bygd for fart større enn 10km/t, har vekt over 750 kg og er registreringspliktige jf. vegtrafikkloven §§ 15 og 16, jf. FOR-1990-01-25-92 § 2-2, tilhengere og maskinredskap til disse, luftfartøy og båt - Frostskade og andre klimatiske skader på hage/grøntanlegg
Hvilke skader?	- **Plutselig og uforutsett skade** - **Naturskade** Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo,	- Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Gjensidige, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves

Bygning

	Dekkes	Dekkes ikke
	jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70. Erstatningen beregnes etter selskapets erstatningsregler.	for retten. Gjensidige betaler kostnadene ved søksmålet. - Utgifter til vedlikehold og forbedringer - Skade som følge av korrosjon/oksidasjon/slitasje som er en naturlig følge av bruk eller annen gradvis forringelse. Likevel dekkes utstrømning av væske eller gass fra rørledning. - Skade som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering. Håndverkerfeil reguleres av avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil". - Bruddskade og skader som følge av dette på takrenne, utvendig nedløp, taksluk for innvendig nedløp, drensrør, pumpe eller ledning for vannbasseng. Dette reguleres av avsnitt "Utett bygning". - Skade som skyldes snø- og istyngde på veksthus - Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann - Punktering av isolerglass - Skade som skyldes kondens, søl, sopp eller soppsporer, råte, virus, prioner, bakterier og andre mikroorganismer og heksesot. Håndverkerfeil reguleres av avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil". - Skade som skyldes kjæledyr og insekter. - Vannskade på utett våtrom. Med våtrom menes bygningskomponenter som befinner seg innenfor våtrommets bjelkelag og stenderverk. Håndverkerfeil reguleres av avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil". - Skade ved vanninntrenging gjennom utett bygning. Likevel dekkes skade som følge av plutselig vanninntrenging i bygning fra terrenget eller grunnen når det fører til vannspeil over laveste gulv. Dette reguleres av avsnitt "Utett bygning". - Annen skade på drensledning enn brann- og naturskade - Skade som kun består av flekker, riper, hakk, merker, svinnsprekker og avskallinger - Skade som skyldes material-/, dimensjonerings-/ og konstruksjonsfeil eller feil montasje/utførelse. Håndverkerfeil reguleres av avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil". - Funksjonsfeil uten at dette skyldes skade på tingen - Tyveri av ting utendørs og fra bygning i det tidsrom bygning/rom i bygning er åpen for kunder eller publikum - Bedrageri eller underslag - Svinn

Bygning

	Dekkes	Dekkes ikke
	- **Håndverker- og entreprenørfeil** Følgeskader på bygning etter feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør, eller materialfeil, inntil kr. 10 000 000 og konstatert innen 10 år etter at arbeidet ble utført. Skaden skal være konstatert mens kunden er forsikret i Gjensidige. Brann, eller lekkasje fra rør og tilknyttet VVS-utstyr, har ingen alders- eller sumbegrensning.	- Arbeider utført av beboere - Arbeider utført av ufaglærte - Feil og mangler som var kjent før forsikringen ble tegnet - Utbedring av selve feilen/mangelen - Utgifter til vedlikehold og forbedringer - Skade som skyldes søl, bakterier og heksesot - Skade sum kun består av flekker, riper, svinnsprekker, avskallinger, knirk i gulv samt mindre hakk og merker - Skade på drensledning - Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Gjensidige, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves for retten. Gjensidige betaler kostnadene ved søksmålet.

	- **Utett bygning**
	Følgeskader som skyldes vanninntrenging fra utsiden av bygningen
	  - Vannskade som følge av vanninntrenging over bakkeplan gjennom bygningsdel som ikke er eldre enn 40 år
	  - Vannskade som følge av plutselig vanninntrenging i bygning fra terrenget eller grunnen når det fører til vannspeil over laveste gulv
		- Skade på selve taket/veggen inkludert alle sjikt inntil takstol-/sperre eller stenderverk/bærende konstruksjoner
		- Feil og mangel som er kjent før forsikringen ble tegnet
		- Utbedring av selve feilen/mangelen
		- Utgifter til vedlikehold og forbedringer
		- Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Gjensidige, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves for retten. Gjensidige betaler kostnadene ved søksmålet.

	- **Se Fellesdekninger/Generelle vilkår for:**
	  - **Huseieransvar**
	  - **Rettshjelp**
	  - **Styreansvar**	

Hva er forsikret?	**Lovbestemt yrkesskade-/sykdom for tilfeldige, ikke fast ansatte arbeidstakere**	
Hvilke skader?	- Dersom sikrede i egenskap av eier av den forsikrede bygning er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til Yrkesskadeforsikringsloven § 2a, hefter selskapet i overensstemmelse med vilkårene i loven overfor skadelidte som etter lovens paragraf er å betrakte som arbeidstaker. Yrkesskader og yrkessykdommer i henhold til Lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 med forskrifter.	- Sikredes fast ansatte arbeidstakere eller - Når huseierforholdet inngår som del av annen virksomhet med forsikringsplikt for arbeidsgiver, og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker i den totale virksomheten.

Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede/bedriften må gjøre for å forebygge skade

Disse forskriftene gjelder for din bedrift. Hvis de ikke følges, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8 og § 4-11

Gjelder for forsikringene: Bygning

Sikring av bygning og eiendeler.
Gjensidige kan på forespørsel sende forskrifter gitt av andre.

- **Bygning og tekniske installasjoner**
Sikrede er ansvarlig for at:
Bygningen er lovlig oppført i henhold til gjeldende Plan og bygningslov, med tilhørende forskrifter.
Bygningen driftes og vedlikeholdes i henhold til gjeldende Forskrift om brannforebygging, med veiledning.
Bygning, bygningskomponent eller maskin må ikke utsettes for større belastninger enn den er beregnet for.

- **Elektriske anlegg og utstyr**
Elektriske anlegg og elektrisk utstyr skal utføres, drives og vedlikeholdes i samsvar med:
Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven), § 2. Elektriske anlegg skal prosjekteres, utføres, drives, vedlikeholdes og kontrolleres slik at de ikke frembyr fare for liv, helse og materielle verdier.

- **Teknisk utstyr**
Teknisk utstyr skal installeres, brukes og vedlikeholdes i samsvar med leverandørs/produsents veiledning. De som betjener/vedlikeholder utstyret må være kvalifisert til dette.

- **Snømåking**
For å forebygge og begrense skade ved snøras og snøtyngde, skal snø fjernes fra tak, takrenner, vegger, verandaer og terrasser.

- **Oppbevaring av avfall**
Innendørs oppbevaring av søppel/avfall skal kun foregå i rom av ubrennbare materialer.
Oppbevaring av brennbart avfall uten permanent tilsyn som ligger fritt eller i container, søppelkasser, papirkurver og lignende skal plasseres slik at brann ikke kan smitte til byggverk.
Avstand skal være minst 5 meter fra brennbar yttervegg og ikke under tak, i skur, på overdekte lasteramper eller ved vindusåpning.
Brennbart avfall kan likevel oppbevares nærmere byggverk hvis oppbevaring skjer i lukket og låst oppbevaringsenhet konstruert slik at eventuell brann ikke kan spre seg ut av oppbevaringsenheten.
Mobile enheter skal låses fast.

- **Lagring**
Brennbart materiale lagret utendørs skal plasseres minst 8 meter fra byggverk.
Lagre av trelast, trepaller, flis, plast, papir og lignende der høyden er over 4 meter eller areal større enn 200 m2, skal plasseres i minst 25 meters avstand til byggverk.

- **Selvantennende materiale**
Materialer som kan selvantenne, skal legges i egnede beholdere av metall med selvlukkende lokk.

- **Brannsikring av frityranlegg i kommersielle kjøkken**
Kommersielle kjøkken med frityranlegg skal, uansett mengde olje som benyttes, ha automatisk slokkeanlegg. Slokkeanlegget skal kunne utløses både automatisk og manuelt. Slokkemiddelet skal være godkjent for olje (spesialslokkemiddel klasse F) og hindre re-antenning etter slokking. Strøm- og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivering av anlegget.
I tillegg til automatisk slokkeanlegg er det krav til manuelt håndslokkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F.
Se forøvrig; http://www.fgsikring.no/

- **Brann og eksplosjonsfarlig stoff**
Behandling og oppbevaring av brann- og eksplosjonsfarlig stoff skal være i samsvar med:
Forskrift om håndtering av brannfarlig stoff av 8. juni 2009, kapittel 2. Alminnelige bestemmelser og kapittel 3. Plikter i virksomhet med farlig stoff
Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff av 26. juni 2002, kapittel 7. Oppbevaring
Nedgravde tanker og stasjonære overgrunns oppbevaringstanker skal sikres mot lekkasje i henhold til:
Forskrift om håndtering av brannfarlig stoff av 8. juni 2009, kapittel 7. Oppbevaring.

- **Gassanlegg**
Skal prosjekteres, installeres, endres, repareres, driftes, vedlikeholdes, innmeldes og kontrolleres som beskrevet i:
Forskrift av 8. juni 2009 nr. 602 med senere utgaver, om håndtering av farlig stoff.

Gassforbrukende utstyr som hvitevarer, oppvarmingskilder m.v. skal installeres, brukes, vedlikeholdes, installeres og kontrolleres i henhold til produsentens anvisninger.
Forskrift med veiledning og temaveiledninger utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap vil til enhver tid være å finne på www.dsb.no

- **Overspenningsbeskyttelse landbruk**

Sikrede skal sørge for at hovedinntak på gården er sikret mot overspenning med godkjent overspenningsvern. Vernet skal kontrolleres hvert år (egenkontroll). Eventuelle feil skal rettes umiddelbart.

- **Brannalarm ved husdyrhold**

Et FG-godkjent brannalarmanlegg skal være installert og i bruk i henhold til Mattilsynets forskrifter om hold av husdyr.

- **Ventilasjonsanlegg for grisehus og fjørfehus**

Ventilasjonsanlegg som går i kanal over tak i grisehus og fjørfehus skal sikres mot brann på en av følgende to måter:
- Hver ventilasjonsmotor skal ha en temperaturføler tilknyttet et FG-godkjent brannalarmanlegg. Temperaturgrensen skal settes slik at alarm utløses før brannfare oppstår i motoren.

eller
- Hver ventilasjonsmotor skal utstyres med en utkoblingsenhet som løser ut ved for høy temperatur i motoren. Utkoblingsenheten skal ikke kobles inn automatisk etter utfallet.

Årsaken til temperaturalarmen eller utkoblingen skal undersøkes og tiltak gjennomføres.

- **Vannskade**

Bygning og utvendige vannledninger skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å hindre vannskade ved frostsprengning.
Inn- og utvendige sluk og vannlåser rengjøres jevnlig, minimum 2 ganger per år.
Varer lagres minimum 10 cm over gulv.
Hovedstoppekran i fritidsbolig stenges og rørledning avlastes ved at tappekraner åpnes når bygningen forlates for mer enn tre døgn.
Instruks om dette skal settes opp lett synlig i fritidsboligen.
For bygning som er uten beboelse eller virksomhet, skal hovedstoppekran stenges og rørledninger avlastes ved at tappekraner åpnes.
VVS arbeider skal utføres av godkjent håndverker.

- **Tyveri og hærverk**

Bygning, innbo og eiendeler skal være forsvarlig sikret mot tyveri og hærverk. Dører, vinduer og andre åpninger skal være lukket og låst der dette ikke strider mot bestemmelser vedrørende rømningsmuligheter for husdyr. Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

Der beskyttelsesklasse B0 er angitt i forsikringsbeviset gjelder:
Dører, vinduer og andre åpninger skal være lukket og låst. Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.
Før lokalene forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.
I tillegg gjelder kravene i henhold til beskyttelsesklasse B1, B2 eller B3 der det er angitt i forsikringsbeviset.
Se Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnds (FGs) regelverk, https://www.fgsikring.no/regler/innbrudd/b-kravene-/

Eiendeler/varer oppbevart i container sikres med FG-godkjent containerlås eller FG-godkjent hengelås og hengelåsbeslag, minst kl 3.
Kjøretøy/tilhengere/arbeidsmaskiner/deler til arbeidsmaskiner/båter skal være låst når de forlates etter arbeidstidens slutt, dersom disse er utstyrt med låseanordning.

Nøkler til objekter skal bæres av den som rettmessig disponerer nøklene eller oppbevares i låst:
- FG-godkjent verdi- eller sikkerhetsskap eller i låst bygning utenfor forsikringsstedet.
- Verdi- eller sikkerhetsskap skal monteres i henhold til produsentens anvisninger.

- **Tyverisikring av innhold i nedgravd tank**

Styringsenhet og påfyllingspunkt skal være låst. Det skal føres peilelogg slik at svinn kan oppdages raskt.
Når objektene befinner seg i bygning, godtas sikring av bygningen/lokalet iht. FGs regler for innbruddsbeskyttelse klasse B1, der ikke andre B-krav er angitt.

- **Sikring mot overspenninger/strømbrudd/klima for server, hovedmaskin, styringsenheter og telefonsentraler**

Utstyret skal, både på strømnett- og signalsiden, være beskyttet mot induserte overspenninger. Vernet skal være FG- godkjent
Utstyret skal være tilkoplet avbruddsfri strømforsyning (online UPS) slik at dette kan tas ned/slås av kontrollert.
Med styringsenhet menes enhet som styrer annet utstyr og som har egen separat strømforsyning
Utstyret skal plasseres slik at det ikke utsettes for skade ved utilstrekkelig eller feilkonstruert klimaanlegg eller unormalt driftsmiljø.
Se http://www.fgsikring.no. Velg "Overspenningsvern" og "FG-godkjenninger"

- **Datasikkerhet**

Operativsystem og programvare (applikasjoner) skal oppbevares i minst to eksemplarer, originaler og på datamedia. Originaler skal oppbevares i annen låst bygning eller låst dataskap, godkjent i henhold til NT FIRE 017 - 120DIS eller bedre.
Det skal daglig tas sikkerhetskopi (backup) av data lagret på datamedier, slik at det alltid finnes sikkerhetskopier av data. Sikkerhetskopier skal oppbevares i annen låst bygning eller dataskap godkjent i henhold til NT FIRE 017-120DIS eller bedre. Minst én gang per måned skal sikkerhetskopier fraktes til et eksternt lagringssted. Backup/sikkerhetskopier skal oppbevares på eksternt lagringssted, i låst skap i låst bygning. Verifisering av data på sikkerhetskopier skal foretas minst én gang per måned.

Gjelder for forsikringene: Bygning

Sikkerhetsforskrift for brannalarm- og slokkeanlegg
Dersom brannalarm- eller slokkeanlegg er enten påkrevd eller montert, eller det er gitt rabatt for, gjelder følgende:

- **Utførelse og godkjenning**
  Anlegget må være prosjektert, utført og godkjent i samsvar med offentlige bestemmelser og FGs gjeldende regler for slike anlegg. For landbrukskunder med anlegg installert før 1.1.2003 gjelder Gjensidiges godkjenningsregler.
- **Ansvarshavende**
  Sikrede skal oppnevne en ansvarshavende for anlegget. Ansvarshavende skal ha nødvendig kompetanse og kunne gjennomføre egenkontroll og ivareta anleggets funksjon og pålitelighet.
- **Drift, vedlikehold, kontroll og ettersyn**
  Anleggets funksjonalitet skal kontrolleres årlig, i henhold til gjeldende FG-regelverk og leverandørens instruksjoner. Kontrollrapport fra registrert installatør skal kunne fremvises på forespørsel. Mangler og avvik ved anlegget som avdekkes i forbindelse med kontroll og vedlikehold, skal utbedres umiddelbart. Utgiftene til kontroll og vedlikehold skal dekkes av sikrede. Ved behov for utskifting av kjernekomponenter eller utvidelser på anlegget, skal hele anlegget oppgraderes til et system som innehar godkjenning etter gjeldende regelverk.
- **Endringer og utvidelser**
  Det må ikke gjøres bygningsmessige endringer eller andre endringer som endrer anleggets omfang, funksjon eller effektivitet.
- **Utkopling av anlegget**
  Dersom hele eller deler av anlegget midlertidig må utkoples, skal sikrede iverksette tiltak som sikrer at risikoen ikke øker. Utkoblingsperioden skal gjøres så kort som praktisk mulig.

  Dokumentasjon på at ovennevnte punkter er oppfylt skal forefinnes i internkontrollsystemet.
  (FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd)

Brannslokkingsutstyr (gjelder kun for landbrukskunder)
- **Følgende krav til brannslokkingsutstyr i driftsbygning skal være oppfylt**:
  - bygning inntil 300 m2 = minimum 1 apparat, 6 kg type ABC
  - bygning inntil 600 m2 = minimum 2 apparater, 6 kg type ABC
  - bygning 600 m2 og større = minimum 3 apparater, 6 kg type ABC.
  - alternativt kan brannslange som rekker alle rom i bygningen benyttes. Det skal likevel være minst ett 6 kg ABC apparat tilgjengelig i bygningen.

Gjelder for forsikringene: Bygning

Sikkerhetsforskrift for utførelse av varme arbeider.

1. Definisjon
Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes maskiner og utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr.
2. Hvor sikkerhetsforskriften gjelder
Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer hvor det er risiko for at brann kan oppstå.
Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte rom som en del av den daglige virksomheten. Rommet skal være skilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.
3. Avtale med ekstern håndverker/entreprenør
Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør må sikrede sørge for at sikkerhetsforskriftens krav reguleres i egen avtale eller kontrakt med denne.
4. Sikkerhetskrav
4.1 Arbeidsinstruks for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge eller tilsvarende instruks skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet.
4.2 Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.
4.3 Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.
4.4 Godkjent slokkeutstyr, minimum 2 stk. 6 kg pulverapparat, med minimumseffekt 34A 233B C skal være lett tilgjengelig. Ett håndslokkeapparat kan erstattes med brannslange med innvendig diameter minimum 19 mm påsatt vann frem til strålerøret.
4.5 Navngitt brannvakt skal være til stede og kontinuerlig vurdere risiko for brann under arbeidet, i pauser og minst en time

etter at arbeidet er avsluttet. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.

4.6 Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.

5. I tillegg gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak

Det er forbud mot bruk av åpen flamme på nye og tidligere tekkede tak med følgende unntak:

- dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesimser, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av kun ubrennbare materialer.
- dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesims, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av brennbare materialer og det øverste laget er beskyttet med minst 30 mm ubrennbar isolasjon.

§ Ansvar

- **Boligsammenslutning:** dekker huseieransvar for den boligsammenslutning som er nevnt i forsikringsbeviset. Dekker også ansvar for enhver rettmessig bruker av motorredskaper
- **Styreansvar:** dekker ansvar eksisterende styre- og varamedlemmer og medlemmer som har vært eller blir styre- eller varamedlemmer etter at forsikringen trådte i kraft, i den boligsammenslutning som er nevnt i forsikringsbeviset

	Dekkes	Dekkes ikke

Hvilke ansvar?	**Erstatningsansvar for skade på tredjemanns person eller ting når**:
	- sikrede er erstatningsansvarlig i egenskap av eier/bruker av den forsikrede eiendom
	- det enkelte styre- eller varamedlem er personlig erstatningsansvarlig i henhold til gjeldende rett
	- den ansvarsbetingede handling er begått i forsikringstiden
	- sikrede er erstatningsansvarlig i henhold til gjeldene rett
	- skaden er konstatert i forsikringstiden
	For styreansvar dekkes også formuesskade under samme betingelser.
	
	Utover dette dekkes også:
	Byggherreansvar
	- Erstatningsansvar sikrede pådrar seg i egenskap av eier av den forsikrede eiendom når det utføres rehabilitering, ombygging av eksisterende bygningskropp eller vedlikehold av bygningens ledninger i grunnen.
	Ansvar for forurensning når
	- årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett
	Motorvogn
	- Erstatningsansvar i egenskap av eier, fører eller bruker av motorvogn med eget fremdriftsmaskineri når motorvognen ikke er bygd for større fart enn 10 km/t og er vanskelig å endre til større kjørefart, jf. forskrift 1961-04-14-3000
		- Kontraktsansvar
		- Erstatningsansvar som følge av tap i styre-/varamedlemmets egen formue
		- Erstatningsansvar som helt eller delvis er begrunnet i at styre-/varamedlemmet eller dennes familie har mottatt en urettmessig vinning
		- Erstatningsansvar for skade på ting sikrede
		  - bruker, leier, låner eller har i kommisjon/salg
		  - har tatt hånd om for transport/flytting
		  - har til forvaring, oppbevaring, lagring
		  Dette gjelder også når sikrede leier ut eiendommen til leietakere som driver med forvaring, oppbevaring, lagring i sikredes eiendom
		- Erstatningsansvar ved forurensning når årsaken til forurensningen ikke er plutselig og uforutsett
		- Erstatningsansvar i egenskap av eier, fører eller bruker av motorvogn, arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri, seilbåt, motorbåt, fartøy, fly eller luftfartøy
		- Erstatningsansvar for skade oppstått ved gravings-, sprengings-, spuntings-, pelings- og rivingsarbeider
		- Erstatningsansvar i henhold til lov om yrkesskade
		- Erstatningsansvar i egenskap av byggherre ved nybygg eller tilbygg
		- Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg i henhold til skadeserstatningsloven § 3-5 (oppreising) og § 3-6 (erstatning for ærekrenking og krenking av privatlivets fred)
		- Ansvar for bøter og lignende herunder dagbøter, straffebøter, punitive damages og exemplary damages
		- Erstatningsansvar som skyldes straffbare handlinger
		- Erstatningsansvar som relaterer seg til asbest
		- Erstatningsansvar for skade som rammer fører eller medhjelper på arbeidsmaskin
		- Erstatningsansvar i egenskap av styret til foretak som har tinglyst eiendomsrett i den forsikrede eiendom
		- Erstatningsansvar for skade som rammer personer som befordres med arbeidsmaskin
		- Erstatningsansvar for skade på gods som blir ført (fraktet/transportert og lignende) med arbeidsmaskin/motorredskap
		- Erstatningsansvar overfor egen familie.Det er familieforholdet på det tidspunkt skaden forvoldes, som legges til grunn
		- Erstatningsansvar etter skadeserstatningsloven § 1-6 (ansvar for skade voldt ved korrupsjon)
		- Erstatningsansvar som følge av plagiering eller brudd på immaterialrettigheter

§ Ansvar

Behandling av erstatningskrav og fordeling av saksomkostninger
Blir krav som overstiger egenandelen reist mot sikrede eller Gjensidige og ansvaret omfattes av forsikringsavtalen, behandler Gjensidige saken og betaler de nødvendige kostnader for avgjørelse av erstatningsspørsmålet med følgende begrensninger:
- Omfattes bare deler av kravet av forsikringsavtalen, og Gjensidige velger å engasjere ekstern juridisk og/eller sakkyndig bistand, fordeles kostnadene ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet etter partenes økonomiske interesse i saken.
- Er Gjensidige villig til å ordne en sak i minnelighet, eller å betale kravet innenfor forsikringssummen, dekker selskapet ikke videre utgifter ved tvisten. Gjensidige har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.
- Dersom sikrede blir idømt et erstatningsbeløp som er høyere enn forsikringssummen, erstatter Gjensidige prosessutgifter forholdsmessig.
- Dersom sikrede uten Gjensidiges samtykke unnlater å påanke en fellende dom, vil Gjensidige foreta en selvstendig vurdering av om det idømte erstatningskravet og eventuelle omkostninger er dekningsmessig under forsikringen.
- Selv om forsikringssummen overskrides, dekkes omkostninger som på forhånd er godkjent av Gjensidige, og renter av idømt dekningsmessig erstatningsbeløp.
- Ved skade som inntreffer utenfor de nordiske land, er Gjensidiges samlede utbetalingsplikt inklusive redningsomkostninger, renter og saksomkostninger, begrenset til den avtalte forsikringssum

Sikredes plikter
Sikrede plikter, vederlagsfritt:
- å foreta de utredninger, analyser og undersøkelser som er av betydning for vurdering av skadetilfellet (eventuelt av skaden og sikredes ansvar), og som kan gjennomføres i sikredes virksomhet,
- å stille til disposisjon vitner og sakkyndige blant de ansatte ved eventuell rettssak der den sikrede er saksøkt, og ellers når selskapet har bruk for dette, jf. forsikringsavtaleloven § 8-1, første ledd.

Uten Gjensidiges samtykke må sikrede ikke innrømme noen erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav.

Skader og forsikringssum
- Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende forhold, handling eller unnlatelse, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som ett skadetilfelle (serieskade)
- Gjensidiges ansvar for serieskade er begrenset til den forsikringssum som gjaldt da første skade ble konstatert i forsikringstiden
- Det kan i dekningen fremgå forskjellige forsikringssummer. I slike tilfeller vil Gjensidiges totale ansvar for alle serieskader være begrenset til den høyeste forsikringssum som gjaldt ved første serieskade
- Forsikringssummen er angitt i forsikringsbeviset og gjelder ved hvert skadetilfelle
- Forsikringssummen for styreansvar er angitt i forsikringsbeviset og gjelder ved hvert skadetilfelle og totalt i forsikringsåret

Egenandel
- Fra erstatningsoppgjøret trekkes den egenandel som er angitt i forsikringsbeviset ved hvert skadetilfelle

Regress
- Kan sikrede forlange at tredjemann erstatter tapet, inntrer Gjensidige ved utbetaling av erstatning i sikredes rett mot tredjemann
- Har sikrede oversittet ett -1- års fristen for å gi melding om forsikringstilfellet til Gjensidige jfr. pkt. 1, har selskapet rett til regress mot sikrede i de tilfeller hvor Gjensidige har utbetalt erstatning direkte til skadelidte
- Dersom sikrede som arbeidsgiver blir holdt ansvarlig for skade som forsettlig er forvoldt av ansatte, trer Gjensidige inn i sikredes rett til regress mot de(n) ansatte

Definisjoner
- Skade på person anses inntruffet når en person dør, skades eller blir påført sykdom
- Skade på ting anses inntruffet ved tap av eller fysisk skade på ting (herunder dyr og fast eiendom), eller når elektronisk lagret informasjon forvanskes eller går tapt på annen måte.
  Økonomisk tap påført tredjemann som følge av skaden, regnes som en del av denne
- Formuesskade
  Med formuesskade menes økonomisk tap som ikke er oppstått som følge av skade på person eller ting
- Med familie menes sikredes foreldre, barn, barnebarn, fosterforeldre, stebarn, søsken og deres ektefelle, samt sikredes ektefelle eller samboer
- Som urettmessig vinning regnes økonomiske ytelser av enhver art, som eksempelvis lønn, honorar, overskuddsdeling, pensjonsordning
- Med kontraktsansvar menes utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise e.l.) herunder:
  - ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen
  - ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise, når skaden inntreffer eller oppdages etter overleveringen
  - ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er mangelfull, forsinket eller uteblitt
  - kostnader ved omlevering, etterlevering eller reparasjon
  - ansvar som går utover hva som følger av alminnelig erstatningsrett, men som sikrede ved tilsagn, kontrakt, avtale eller garanti likevel har påtatt seg å bære
  - ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress
- Som urettmessig vinning regnes økonomiske ytelser av enhver art, som eksempelvis lønn, honorar, overskuddsdeling og pensjonsordning
- Motorredskaper er gressklippere, jordfresere, snøfresere og andre tilsvarende motorredskaper som tilhører forsikringstaker og ikke er registreringspliktige eller veier mer enn 750 kg

§ Rettshjelp

- **Boligsameie eller boligsammenslutning:** dekker tvist i egenskap av boligsameie eller boligsammenslutning

	Dekkes	Dekkes ikke
Hvilke utgifter?	Når sikrede er part i tvist, dekkes: - Rimelige og nødvendige utgifter til advokat - Rettsgebyr - Utgifter til sakkyndige oppnevnt av retten - Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, begrenset til 40 % av forsikringssum eller økonomisk interesse - Utgifter til vitner ved hovedforhandling og bevisopptak - I jordskiftesaker dekkes kostnader etter Jordskifteloven § 7-1 med unntak av bokstav c) og d) - Tilkjente saksomkostninger når sikrede kan sannsynliggjøre at motparten har manglende betalingsevne	- Rettsgebyr i ankeinstans. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler - Idømte sakskostnader enten de har hjemmel i lov eller avtale - Utgifter pådratt før tvist er oppstått - Tilkjente omkostninger fra tidligere rettsinstans(er) hvis saken etter en anke løses ved et forlik der du skal dekke egne omkostninger
Hvilke tvister?	- Tvist som er oppstått når forsikringen er i kraft, med mindre tvisten er unntatt i kolonnen til høyre	- Straffesak eller tvist som har utspring i ulovlig handling fra sikredes side - Tvister som har sammenheng med ærekrenkelse, (nett)sjikane, trakassering, fornærmelse og saker om erstatningsplikt etter skadeerstatningsloven § 3-3, § 3-5 og 3-6 - Tvist som gjelder annen fast eiendom enn den forsikrede eiendom - Tvist som har sammenheng med sikredes næringsvirksomhet utover det som henger sammen med boretten - Den enkelte sameier/andelseier er ikke sikret under rettshjelpsforsikringen - Tvist som gjelder tvangsfullbyrdelse av krav etter lov om tvangsfullbyrdelse - Tvist som gjelder vekselsak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner - Ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom - Tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandling, unntatt fra dekning. Tvist som gjelder overtredelsesgebyr etter personopplyningsloven er dekket. - Tvist om advokatsalær eller utgifter til sakkyndige - Tvist knyttet til styreansvar - Tvist i egenskap av eier, fører eller bruker av motorvogn, annen arbeidsmaskin eller båt som ikke er forsikret i Gjensidige - Tvist mellom sameiere - Rettshjelpsutgifter når tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden - Tvister der sikredes krav er foreldet - Tvister der sikrede ikke har rettslig interesse - Tvist med Gjensidige som følge av at det er gitt avslag på rettshjelpsdekning

§ Rettshjelp

Hva er en tvist?
- Tvist foreligger når et fremsatt krav er bestridt, helt eller delvis - muntlig eller skriftlig.
- Spørsmål om det er en eller flere tvister avgjøres etter en helhetsvurdering. I vurderingen av om det er en tvist vektlegges blant annet følgende;
  - om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum
  - om det er nær sammenheng mellom kravene
  - om kravene gjelder samme gjenstand, kontrakt eller tap

Hvilke domstoler tvisten må høre inn under
- Tvisten må høre inn under meklingsinstitusjoner med begrenset domstolsmyndighet dl § 1,2 ledd eller de alminnelige domstoler, dl § 1,1 ledd. Dersom saken føres for særdomstol, jf. dl § 2, men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, dekkes likevel rettshjelputgifter. Jordskifteretten likestilles under rettshjelpsvilkårene med de alminnelige domstoler.

Melding av rettshjelpssaker
- Forespørsel skal snarest meldes til selskapet og senest ett år etter at advokat ble kontaktet
- Dersom advokat benyttes under offentlig forvaltningsbehandling, regnes fristen for melding til selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige klagebehandlingen er fullt utnyttet
- Der det er flere parter på samme side, skal det sendes en samlet oversikt over alle parter og hvor de er forsikret.

Rimelige og nødvendige utgifter
- Tvisteloven §§ 6-13, 10-5 og kapittel 20, Regler for god advokatskikk og Advokatforeningens salærveiledning, er retningsgivende for hva som er rimelige og nødvendige utgifter.
- Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan Gjensidige kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand forutsatt at de er forsikret i samme selskap.

Opplysninger Gjensidige har behov for
- Ved krav om oppgjør har Gjensidige samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær, dvs. oppdragsbekreftelse, timeliste, spesifisert salæroppgave, og Gjensidige skal ha dokumentasjon for at egenandel er betalt. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

Forsikringssum og egenandel
- Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset.
- Erstatningen er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken
- Dersom det er flere parter på samme side, er den samlede erstatning begrenset til den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset
- For boligsameie og boligsammenslutning vil forsikringssummen for alle sikredes tvister likevel være begrenset til totalt kr 500 000 pr. forsikringsår
- For annen virksomhet enn landbruksvirksomhet:
  I tillegg til egenandelen på kr 10 000 må sikrede betale en egenandel på 20 % av utgiftene som dekkes av forsikringen
- Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

1. Forsikringsavtalen består av
- forsikringsdokumentet
- eventuell avtale ved kollektive forsikringer
  og reguleres også av
- forsikringsavtaleloven (FAL)
- det øvrige lovverket

Forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkår og sikkerhetsforskrifter. Spesielle bestemmelser gjelder foran generelle bestemmelser.

2. Norske lover og domstoler
Norsk lovgivning gjelder for forsikringsavtalen. Tvister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol.

3. Garantiordning for skadeforsikringer
Gjensidige er med i en garantiordning for individuelle/private skadeforsikringer som kan bidra dersom selskapet ikke har penger til å betale.

4. Valuta
Priser, erstatninger og renter beregnes og gjøres opp i norske kroner.

5. Grunnpris
Grunnprisen er et fast beløp uavhengig av forsikringsavtalens omfang. Den dekker kostnader til administrasjon og dokumentutsendelse og refunderes ikke ved oppsigelse i forsikringsåret.

6. Ettårige avtaler fornyes automatisk
Forsikringen er ettårig og fornyes automatisk for ett år av gangen dersom ikke forsikringstaker sier opp forsikringen. Gjensidige kan endre pris og vilkår hvert år ved hovedforfall.

7. Angrerett i henhold til Angrerettloven
Private forsikringstakere har rett til å angre på inngått avtale om kjøp av forsikring når salget har skjedd per telefon eller internett. Angrefristen er 30 dager fra avtaleinngåelsen for personforsikring, og 14 dager fra avtaleinngåelsen for øvrige forsikringer.

Melding om bruk av angrerett må gis innen utløpet av angrefristen. Forsikringen vil da bli avsluttet, og forsikringstakeren vil kun betale forsikringspremie og evt trafikkforsikringsavgift for de dagene forsikringen har vært i kraft.

8. Tidsbegrensede forsikringer
Forsikringer som er avtalt for en tidsbegrenset periode, opphører på avtalt utløpsdato uten ytterligere varsel.

9. Tilgodehavende
Opphører forsikringen i forsikringstiden, beregnes tilgodehavende for gjenstående del av forsikringstiden, så sant ikke annet er angitt i de enkelte forsikringsbevis. Dette gjelder ikke for grunnpris, se punkt 5.

Ønskes beløpet utbetalt, må kontonummer oppgis. Tilgodebeløp kan også overføres til annet forsikringsforhold i Gjensidige.

10. Avtalegiro
Betaling via AvtaleGiro forutsetter trekk i henhold til betalingsoversikten. Ved manglende trekk forfaller resterende del av årspremien til betaling

11. Renter
Det beregnes renter ved erstatningsoppgjør i samsvar med forsikringsavtalelovens §§ 8-4 og 18-4.

12. Opphør ved eierskifte
I stedet for forsikringsavtalelovens § 7-2 gjelder:
Skifter den ting forsikringen er knyttet til eier, faller forsikringen bort. Gjensidige svarer likevel for forsikringstilfeller som inntrer innen fjorten dager etter eierskiftet. Forsikringen bortfaller uansett når den nye eier har tegnet forsikring.

13. Automatisk opphør av forsikring på registrerte kjøretøy med ansvarsforsikring
Motorvognforsikringen på registerte kjøretøy med ansvarsforsikring opphører automatisk ved salg, vraking, tyveri og avregistrering.

14. Gjensidiges rett til å si opp forsikringen
Gjensidige kan si opp forsikringen ved manglende betaling, feil eller manglende opplysninger samt ved særlige grunner. I tillegg kan Gjensidige si opp forsikringen dersom forsikringstaker går konkurs eller etter en skade, så sant oppsigelse er rimelig. Dette gjelder ikke livsforsikringer.

15. Svik
Ved svik opphører både rett til erstatning og refusjon av innbetalt beløp, og alle forsikringsavtaler kan sies opp med øyeblikkelig virkning. Allerede utbetalte erstatningsbeløp kan kreves tilbakebetalt.

16. Krig og alvorlige uroligheter
Forsikringen dekker ikke skade på person og ting som skyldes
- krig eller alvorlige uroligheter i Norge
- krig eller alvorlige uroligheter i utlandet dersom forsikrede reiser inn i, eller tar opphold i, et område med krig eller alvorlige uroligheter hvis ikke annet er avtalt skriftlig
- deltakelse i krig

På person-, motorvogn- og reiseforsikringer dekker Gjensidige likevel skade på person og ting som skyldes
- krig eller alvorlige uroligheter i utlandet dersom forsikrede allerede befinner seg i et område når det bryter ut krig eller alvorlige uroligheter. Forsikringen gjelder da i inntil 6 uker fra dette tidspunkt.

17. Skade ved terrorhandlinger
Ved terrorhandling er Gjensidiges samlede erstatningsansvar overfor alle kunder og andre kravstillere begrenset til kr 1 milliard pr. skadehendelse. Alle skader som inntreffer innenfor et tidsrom på 48 timer, regnes som samme hendelse. Overstiges fastsatt grense pr. hendelse, vil erstatningen bli redusert forholdsmessig.

For følgende objekter/interesser dekkes uansett ikke skade som direkte eller indirekte er en følge av terrorhandling:
- Dammer, tunneler, broer, flyplasser, jernbanestasjoner, kraftverk, bygninger med mer enn 25 etasjer
- Objekter/interesser utenfor Norden

Begrensningene over gjelder ikke for reiseforsikring eller personforsikringer - eller for personskade som går inn under Bilansvarsloven eller Lov om yrkesskadeforsikring.

Med terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende

handling rettet mot allmennheten, herunder en voldshandling eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser - og som forstås å være utført i den hensikt å utøve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer eller for å fremkalle frykt.

18. Farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser m.m.
For personskade under Bilansvarsloven og Lov om yrkesskadeforsikring samt på reise- og personforsikringer dekker Gjensidige skade eller tap som følge av farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser, skade eller tap forårsaket av raketter, atomvåpen eller radioaktiv stråling.

For reise- og personforsikringer gjelder følgende begrensning:
Ved skade forårsaket av atomvåpen eller radioaktiv stråling, er samlet erstatningsansvar overfor alle kunder og kravstillere begrenset til kr 500 millioner pr. skadehendelse. Alle skader som skyldes samme hendelse eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som én skadehendelse.

For øvrige forsikringer dekkes ikke slike skader/tap.

19. Jordskjelv og vulkanutbrudd
Gjensidige dekker tap eller skade som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med jordskjelv eller vulkanske utbrudd for:
- personforsikringer med unntak av ulykkesskade som følge av jordskjelv i Norge
- reiseforsikringer
- personskade under Bilansvarsloven
- personskade under Lov om yrkesskadeforsikring

For øvrige forsikringer dekkes ikke tap eller skade, og økning i tap eller skade, ved jordskjelv og vulkanutbrudd.

20. Områder som er underlagt sanksjoner fra FN eller EU
Enhver erstatningsplikt - og andre forpliktelser overfor den forsikrede eller andre rettighetshavere under forsikringen - bortfaller dersom oppfyllelse av forpliktelsen medfører brudd på regelverk som gjennomfører bindende vedtak fattet av FNs Sikkerhetsråd eller restriktive tiltak vedtatt av EUs råd.

21. Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister FOSS
Alle skader som meldes et forsikringsselskap, kan registreres i Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister. Når et forsikringsselskap melder en skade til registeret, får selskapet automatisk oversikt over fødsels-, organisasjons- og saksnummer, bransjekode, selskap, skadetype, dato og saksbehandlers initialer for alle skader som tidligere er meldt på samme kunde - også skader i andre forsikrings-selskap. Registrerte skader slettes etter 10 år.

Forsikringstaker har innsynsrett ved skriftlig henvendelse til FINANS NORGE, Postboks 2473 Solli, 0202 Oslo
eller: firmapost@fno.no

22. Register over livsforsikringer og pensjonsavtaler
Finansnæringens Servicekontor har et register over alle livsforsikringer og pensjonsavtaler slik at forsikrede og etterlatte lettere skal finne opplysninger. Det er registrert navn, fødselsnummer, referansenummer og navnet på finansinstitusjonen.

Forsikringstaker kan få innsyn eller reservere seg mot å stå i registeret ved å henvende seg til FNO Servicekontor, Postboks 2473 Solli, 0202 Oslo.
Se også norskpensjon.no

23. Skjønn
Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier samt spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap avgjøres ved skjønn dersom sikrede eller Gjensidige krever det. Skjønnets verdifastsettelser er øvre grense for Gjensidiges erstatningsansvar.

Sikrede eller Gjensidige kan kreve erstatningen fastsatt ved skjønn, for fysisk skade på følgende gjenstander:
- Motorvogn, inkludert tilhenger
- Arbeidsmaskin
- Skip og båt
- Bygning
- Innbo, eiendeler og driftsløsøre
- Driftstap inkludert husleietap
- Verdigjenstander

Med unntak av driftstap og husleietap skal skjønnet bare omhandle den fysiske skaden på den forsikrede gjenstanden, ikke andre krav i anledning skaden.

Skjønn avgis av sakkyndige og uhildede personer. Hver av partene velger en skjønnsmann. Dersom en av partene ønsker det, kan det velges særskilt skjønnsmann for bestemte ting ved avbruddstap for bestemte spørsmål.

Har den ene av partene skriftlig underrettet den andre om sitt valg, plikter den andre innen en uke etter at underretning er mottatt, å meddele om hvem som velges. Før skjønnet velger skjønnsmennene en oppmann. Hvis en av partene forlanger det, skal denne være bosatt utenfor partenes hjemsted og utenfor den kommune hvor forsikringstilfellet har inntruffet. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne av tingretten i den rettskrets hvor skjønnet foretas. Blir skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

Skjønnsmennene skal innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsavtalen. Skjønnsmennene foretar verdsettelsen og besvarer spørsmålene ved avbruddstap uten at oppmannen tilkalles. Blir de ikke enige, tilkalles oppmannen som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter som skjønnsmennene er uenige om. Blir oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn. Erstatningen skal likevel ikke ligge utenfor de grenser som skjønnsmennenes ansettelser medfører.

Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorar til oppmannen og mulige andre omkostninger ved skjønnet bæres med en halvpart på hver. Ved skjønn overfor privatkunder som gjelder tingskade knyttet til privat forsikring, hvor det er Gjensidige som krever skjønn, betaler Gjensidige alle skjønnskostnader. Skjønnets verdsettelser er bindende for begge parter.

24. Informasjon om behandling av personopplyninger

Behandling av dine personopplysninger er nødvendig for å inngå og oppfylle forsikringsavtalen vi har med deg. Opplysningene behandles ved fornyelse av avtalen, ved skadebehandling og oppgjør og for å administrere kundeforholdet. Vi behandler også dine personopplysninger med grunnlag i vår berettigede interesse. Dette gjelder ved kundeoppfølging og markedsføring, ved markeds- og kundetilfredshetsundersøkelser, ved utvikling av nye og eksisterende tjenester og når vi logger besøk på våre nettsider

Ved klagebehandling, regresskrav og rettslige prosesser, vil vi behandle dine personopplysninger med formål å fastsette, gjøre gjeldende og forsvare et rettskrav. Vi behandler også personopplysninger på grunn av andre rettslige forpliktelser som påhviler foretaket som følge av annen lovgiving.

Dersom behandlingen gjelder særlige kategorier av personopplysninger, som helseopplysninger og opplysninger om fagforeningsmedlemskap som er nødvendig for å inngå avtalen, vil vi be om ditt samtykke til dette.

Automatiserte individuelle avgjørelser brukes ved kjøp av forsikring, og ved skadebehandling. I slike avgjørelser kan profilering inngå. Dersom resultatet av automatiserte individuelle avgjørelser påvirker deg i betydelig grad så har du i noen tilfeller rett til manuell inngripen. I de tilfeller dette gjelder vil du bli informert.

Gjensidige kan gjøre dine personopplysninger tilgjengelige for andre for eksempel internt i konsernet, til tjenesteleverandører og samarbeidspartnere, forsikringsformidlere, andre forsikringsselskaper og til forsikringsselskapenes fellesregistre. Dette gjøres kun i den grad dette er tillatt etter gjeldende lovgivning og ikke i strid med vår taushetsplikt. Der utleveringsplikt til offentlige myndigheter går foran taushetsplikten, vil vi også kunne utlevere personopplysninger uten ditt samtykke.

Dine personopplysninger behandles så lenge du har en forsikring hos oss. Etter at en avtale med oss er sagt opp vil vi lagre opplysningene frem til foreldelsesfrister for de aktuelle produktene er utløpt på grunn av muligheten for fremtidige erstatningskrav som kan tilbakeføres til avtaleforholdet.

Personopplysningsloven gir deg større kontroll over egne personopplysninger. Dette betyr blant annet at du har rett til å be om innsyn, korrigering eller sletting av dine personopplysninger. Du har i visse tilfeller også rett til å protestere mot behandlingen og rett til å kreve behandlingen begrenset. Du kan motsette deg behandling knyttet til direkte markedsføring og der behandling er basert på samtykke kan du tilbakekalle dette. Du har også rett til å få utlevert personopplysninger du har gitt om deg selv, og du har rett til å klage til tilsynsmyndigheter. Du utøver dine rettigheter gjennom eget innlogget område, eller ved å henvende deg skriftlig til oss.

Behandlingsansvarlig er Gjensidige Forsikring ASA, Norge, Schweigaards gate 21, 0191 Oslo, org.nr. 995 568 217. Kontaktadresse er: Gjensidige Forsikring ASA, Postboks 700 Sentrum, 0106 Oslo.

Du kan også kontakte vårt personvernombud på personvernombudet@gjensidige.no eller skriftlig til: Gjensidige Forsikring ASA, v/ Personvernombudet, Postboks 700 Sentrum 0106 Oslo

Du finner vår fullstendige personvernerklæring på www.gjensidige.no, eller du kan få den tilsendt ved å sende inn en skriftlig henvendelse til oss.

Bygning

I stedet for forsikringsavtaleloven § 6-1 gjelder:

1. Skader som skal meldes til politiet
Brann, innbrudd, tyveri, skadeverk og ran.

2. Alternative oppgjørsmåter
Gjensidige avgjør om skaden skal erstattes ved kontantoppgjør, reparasjon, gjenoppføring eller ved at Gjensidige gjenanskaffer tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ting. Gjensidige har rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.
Erstatningen utbetales i takt med reparasjon/gjenoppføring.

3. Eiendomsretten til ting som er skadet eller kommet til rette
Gjensidige har rett til å overta en skadet ting når det er utbetalt erstatning som for totaltap. Kommer en ting til rette etter at erstatning er utbetalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å tilbakebetale erstatningen.

4. Gjensidiges ansvar overfor panthaver og konkursbo
er begrenset til det laveste av følgende to beløp:
- Nedgangen i tingens markedsverdi som følge av skaden.
- Vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr tingen i denne sammenheng panteobjektet i sin helhet.
Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor, uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

5. Gjensidiges overtagelse av panterett
Er Gjensidige ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eier, inntrer Gjensidige i panthavers rett i den utstrekning Gjensidige betaler erstatning til panthaver.

6. Erstatningsberegning

6.1. Fellesregler bygning
Fullverdiforsikret bygning er forsikret for hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende bygning på skadestedet (gjenoppføringsprisen).

Bygningsendring som innvirker på gjenoppføringsprisen, omfattes av forsikringen og skal meldes til Gjensidige. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen før og etter endringen.

For førsterisikoforsikret bygning fastsettes forsikringssummen av forsikringstakeren. Skade erstattes inntil den valgte forsikringssummen.

Maksimal erstatning er gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden.

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnader til reparasjon/gjenoppføring til samme eller vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden inntraff.
Prisene på skadedagen legges til grunn.

Følgende tas hensyn til i beregningen:
- Utgifter til forundersøkelser, adkomst og istandsettelse erstattes.
- Netto påløpte offentlige avgifter ved utbedring av skaden erstattes.
- Økning i offentlige avgifter som skyldes gjenoppføring til annet formål erstattes ikke.
- Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk erstattes ikke.
- Tap av nytteareal som følge av offentlig påbud erstattes ikke.

For bygning/bygningsdel som er bestemt revet/utskiftet, er erstatningen begrenset til verdien av bygningens/bygningsdelens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/bruk, etter fradrag for rivingsutgifter som ville ha påløpt uavhengig av skaden.

6.2. Bygning
- **som repareres/gjenoppføres innen 5 år til samme formål i Norge.**

Det gjøres fradrag i erstatningen for økning i markedsverdien som overstiger 40% av bygningens markedsverdi før skaden.

- **som repareres/gjenoppføres innen 5 år til annet formål i Norge.**

Det gjøres fradrag i erstatningen for enhver økning i markedsverdien.

- **som ikke repareres/gjenoppføres innen 5 år.**

Erstatningen tilsvarer reduksjonen i bygningens markedsverdi som følge av skaden.

Erstatningen beregnet i henhold til pkt. 6.2 kan ikke settes høyere enn beregnet i henhold til pkt. 6.1.

7. Andre bestemmelser

- **Naturskade**

Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal bygningen erstattes som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet pga. fare for ny naturskade, skal forsikringsselskapet erstatte tomtens omsetningsverdi før skaden, oppad begrenset til 5 dekar. Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus skal dessuten erstattes som om de var totalskadet. Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av naturulykke, gjelder første og annet punktum tilsvarende selv om huset ikke er skadet. Forsikringsselskapet har ikke klagerett over avslag på søknad om tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging. I stedet for å erstatte tomt og bygninger etter tredje ledd kan forsikringsselskapet velge å sikre eiendommen, forutsatt at den sikrede samtykker skriftlig.
Sikringstiltakene må gi så god beskyttelse mot naturskade at eieren kan få tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging på skadestedet. Forsikringsselskapet skal dekke utgiftene til sikringstiltakene og sørge for

ettersyn og vedlikehold.

Ved skade på forsikret tomt (hage, hageanlegg, gårdsplass, vei og den ikke-opparbeidede delen av tomta), erstattes kostnadene for reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen. Dersom skaden ikke repareres, erstattes det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad og nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden.

Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.

- **Prisstigning etter skade**

erstattes innenfor normal reparasjons-/gjenoppføringstid, maksimalt 24 måneder. Prisstigning beregnes på grunnlag av gjennomsnittelig byggekostnadsindeks i reparasjons-/ gjenoppbygningsperioden.

- **Påbud fra offentlig myndighet**

Forsikringen dekker nødvendige utgifter som følge av erstatningsmessig skade og som skyldes påbud med hjemmel i lov eller offentlige forskrifter:

- Utbedring/gjenoppføring av bygningen. Merutgiftene skal gjelde den skadde del av bygningen, med mindre påbudet også omfatter uskadde deler av bygningen, jf. Plan- og bygningsloven § 31-5.
- Grunnundersøkelser og fundamentering i forbindelse med gjenoppføring av bygning.
- Utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt.
- Er gjenoppføring på samme sted/tomt hindret ved lovhjemlet inngrep, dekkes slike merutgifter ved oppføring på nyttsted i samme omfang som de ville påløpt på opprinnelig sted.

Gjensidige kan kreve at man søker å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i offentlige forskrifter og lover.

Forsikringen dekker ikke:

- Utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi, selv om skaden ikke hadde inntruffet.
- Merutgifter som skyldes at bygningen gjenoppføres større enn den skadde.

Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skadedagen. Erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

- **Husleietap og nedgang i husleieinntekter** for egne lokaler som er ubeboelige og må fraflyttes

Forsikringen dekker tap som følge av erstatningsmessig skade på forsikret bygning og forsikrede uteområder.

Tap dekkes også dersom all adkomst til forsikringsstedet er blokkert som følge av en erstatningsmessig skadehendelse som er inntruffet på, eller i umiddelbar nærhet av forsikringsstedet, eller som følge av redningstiltak etter FAL § 6-4. Tap som følge av at all adkomst til forsikringsstedet er blokkert eller som følge av naturskade, erstattes inntil forsikringssummen, maksimalt kr 10 millioner per kunde.

Erstatningen er begrenset til sikredes reelle tap i inntil 36 måneder fra skadedagen. Dersom bygningen ikke repareres/ gjenoppføres, er erstatningen begrenset til tapet i normal reparasjons-/gjenoppføringstid, maksimalt 3 måneder.
Dersom det reelle tapet er lavere enn det kontraktsmessige tapet, dekkes kun det reelle tapet.

Tap beregnes på grunnlag av:

- leieinntekter for utleide lokaler med tilhørende utstyr og uteområder når disse ikke er beboelige/må fraflyttes, dekkes for inngåtte fremtidige kontrakter
- gjeldende leiepris for tilsvarende lokaler til eget bruk
- økt vannavgift som følge av skaden.

Erstatningen beregnes ut fra sannsynliggjort brukstid/utleietid. For kortidsutleie dekkes kun inngåtte kontrakter.

Tap ved forlenget bygge- / reparasjonstid som følge av forbedring, utvidelse eller andre endringer erstattes ikke

Fradrag gjøres for innsparte utgifter og opptjente renter også av bygningserstatningen.

Ved erstatningsberegning av fritidsboliger legges sannsynliggjort normal brukstid / utleietid til grunn.

- **Løst tilbehør til bygning**

erstattes med utgiftene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller vesentlige samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, begrenset til forsikringssummen.

- **Hageanlegg**

Ved beplantning i hageanlegg er erstatningen begrenset til hva det vil koste å gjenanskaffe tilsvarende ung vekst i gartneri.

8. Egenandel og aldersfradrag

- **Bygning**

Avtalt egenandel trekkes fra erstatningsoppgjøret.
I følgende tilfeller trekkes aldersfradrag i stedet for egenandel når aldersfradraget overstiger egenandelen:

- Ved bruddskader på utvendige rørledninger, tanker, kummer og bunnledninger under bygning med tilknyttet utstyr av annet materiale enn plast eller glassfiber, gjøres fradrag med 5% i reparasjonskostnadene for hvert år objektet er eldre enn 20 år.
- Ved kortslutning, annet elektrisk fenomen eller bruddskade som alene rammer fyringskjel, gjøres fradrag med 5% i reparasjonskostnadene for hvert år objektet er eldre enn 5 år, maksimalt 80% fradrag.
- Ved kortslutning eller annet elektrisk fenomen som alene rammer varmekabler, gjøres fradrag med 10% i reparasjonskostnadene for hvert år objektet er eldre enn 15 år, maksimalt 80% fradrag.

Ved skade på del av ting, legges den skadde delens alder til grunn for erstatningen.
Ved ulik alder på skadde deler, legges den eldste delens alder til grunn for erstatningen.
Aldersfradraget gjøres i de samlede utgiftene, inkl. tilkomstarbeidene.

- **Snøtyngde**
  Med snøtyngde menes skade som helt eller delvis skyldes snø-/istyngde og/eller ras av snø eller is fra bygning, samt snøpress. Se forsikringsbevis for egenandel.

9. Hva grov uaktsomhet og forsett fra andre betyr for sikrede

Skade ved forsettlige handlinger eller unnlatelser fra daglig leder eller eiere får samme virkning som om de er sikredes egne handlinger eller unnlatelser og kan medføre at erstatningen kan falle bort helt eller delvis.

Skade ved grovt uaktsomme handlinger eller unnlatelser fra daglig leder, eiere eller personer som utfører arbeid av ledende art, ansvarshavende for det skadeforebyggende arbeid, eller andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, får samme virkning som om de er sikredes egne handlinger eller unnlatelser og kan medføre at erstatningen kan falle bort helt eller delvis.